

Poziția Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la organizarea orelor de Religie

**Punctul de vedere exprimat în ședința de deliberare
din data de 21 decembrie 2012**

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, cu sediul în București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, sector 1, în cauza ce face obiectul adresei înregistrate cu nr. 4810/14.10.2012, întrunit în ședința de deliberare din data de 21.11.2012, a decis cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință comunicarea către Asociația ACCEPT a următorului

PUNCT DE VEDERE

Un număr de 10 organizații s-au adresat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD) solicitând un punct de vedere avizat asupra următoarelor:

1. Modalitatea organizării orelor de Religie, lipsa de acomodare a diversității religioase a părinților și copiilor prin obligarea părinților la solicitarea unor excepții menite să îi aducă în centrul atenției. În propunerea organizațiilor, ostracizarea poate fi prevenită prin stabilirea unui mecanism de solicitare prealabilă de către părinți a tipului de ore de religie.

2. Orarul elevilor, în care orele de religie, din mijlocul programului, nu pot fi evitate de cei care nu s-au înscris la aceste ore. Organizațiile propun programarea orelor de Religie la sfârșitul orelor de program, prevenind astfel expunerea copiilor care nu participă la aceste ore.

3. Calcularea mediei generale, care poate favoriza copiii care participă la orele de religie.

4. Conținutul programelor analitice, pentru a evita discriminarea unor categorii de persoane. Organizațiile indică ca sursă studiul realizat de Liga Pro Europa în anul 2007.

O.G. nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), la art. 2.1., oferă următoarea definiție pentru discriminare: Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Astfel se poate considera discriminare o diferențiere bazată pe un criteriu care atinge un drept.

În toate cele patru situații cu privire la care s-a solicitat punct de vedere criteriul este cel de religie și de convingere, ceea ce apare în mod expres în formularea O.G. nr. 137/2000.

În mod similar, cele patru situații implică respectarea dreptului la demnitate (art. 15 al O.G. nr. 137/2000, care prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă

fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”).

Astfel, pentru fiecare situație în parte, trebuie analizată existența sau inexistența unui tratament diferențiat.

În practica Curții Europene a Drepturilor Omului, ca și în practica CNCD, există un tratament diferențiat dacă persoanele aflate în situație de egalitate sunt tratate în mod diferit sau persoanele aflate în situație diferită sunt tratate în mod identic.

1. Prima problemă sesizată se referă la modul în care copiii sunt înscriși la orele de religie, la situația în care copiii sunt înscriși în mod automat la orele de Religie, iar părinții care nu sunt de acord trebuie să solicite în scris ca copilul să nu fie înscris la această oră.

Colegiul director consideră că privind dreptul la educația religioasă toți copiii se află în situație de egalitate, prin urmare tratamentul lor trebuie să fie identic. Și părinții care solicită educație religioasă și cei care nu solicită această educație trebuie supuși acelorași proceduri.

Și din punct de vedere practic această soluție este necesară, întrucât chiar presupunând că elevii vor fi înscriși la orele de Religie, aceste ore pot fi de Religie Ortodoxă, Catolică, Evanghelică, Musulmană, Iudaică etc. Oricum părinții trebuie să solicite o anumită religie. Într-o societate multiculturală nu se poate presupune ca toți copiii aparțin unei singure religii, prin urmare trebuie înscriși automat la orele de Religie în cadrul acelei religii. Faptul că o religie se află în majoritate numerică față de alte religii nu motivează o astfel de practică.

Decizia a fost luată prin unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință.

2. A doua problemă se referă la posibilitatea ca orele de Religie să fie între celelalte ore, astfel cei care nu sunt înscriși la ore de Religie rămân o oră în afara programului școlar.

Colegiul director consideră că situația copiilor înscriși la orele de Religie diferă de situația copiilor neînscriși, prin urmare tratamentul lor trebuie să fie diferit. Astfel copiii înscriși trebuie să participe la aceste ore, cei neînscriși nu. În consecință, se ridică problema ce va face copilul neînscriș în timpul orelor: va sta pe coridor, va ieși din școală? În această perioadă copilul trebuie să se afle în supravegherea școlii, școala răspunde dacă se întâmplă un eveniment nedorit. În consecință singura soluție practică și care nu afectează dreptul la demnitate al copiilor ar fi ca orele de religie să fie ori la începutul ori la sfârșitul programului zilnic.

Decizia a fost luată prin unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință.

3. Privind calcularea mediei generale, Colegiul director nu a ajuns la o soluție unanimă.

Opinie exprimată de Bertzi Theodora, Cazacu Ioana Liana, Haller István, Lazăr Maria, Vasile Alexandru Vasile:

Considerăm că situația trebuie analizată din punctul de vedere al rezultatelor obținute de elevi. Cei cu rezultate mai bune au dreptul la recunoașterea acestor rezultate, prin media obținută. Copiii care obțin note mari la materia de Religie au depus un efort în plus, au obținut un rezultat în plus, ceea ce nu se poate contesta.

Opinie exprimată de Asztalos Csaba Ferencz, Panfile Anamaria:

Materia de Religie fiind practic o materie facultativă, nota obținută nu ar trebui să ia în calcul la stabilirea mediei obținute de elevi.

4. Privind conținutul programelor analitice, Colegiul director arată că nu se poate pronunța decât asupra unor situații concrete. Au existat petiții privind conținutul unor manuale, iar Colegiul director a constatat existența unor situații de discriminare produse de manuale. Ministerul Educației a garantat că aceste manuale au fost schimbate, iar manualele vechi au fost retrase. Colegiul director nu poate analiza cele prezentate într-un studiu realizat în anul 2007, având în vedere prevederile art. 20 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000 („persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei”).

Decizia a fost luată prin unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință.